

ภูมิปัญญา พัฒนาศิลป์

Local Arts and Crafts

เอกอัครราชทูตวัฒนธรรมไทย

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระมหากรุณาธิคุณต่องานด้านศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชาติ ได้แก่ โบราณวัตถุ โบราณสถาน ศิลปวัตถุ ศิลปหัตถกรรม วรรณกรรม ดนตรี และนาฏศิลป์ ตลอดจนการดำเนินชีวิตและคุณค่าประเพณีต่างๆ อันเป็นผลผลิตร่วมกันของผู้คนในผืนแผ่นดินในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา และพระราชทานแนวพระราชดำริในการสร้างความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่า เกิดความรักและหวงแหน มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมกันรักษาและสืบทอดมรดกไทย จนได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายพระสมัญญา 'เอกอัครราชทูตวัฒนธรรมไทย' เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ และ 'วิศิษฎ์ศิลปิน' เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อเทิดพระเกียรติที่พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในศิลปะหลายสาขา รวมทั้งทรงมีคุณูปการต่อเหล่าศิลปินและศิลปวัฒนธรรมของชาติ อีกทั้งรัฐบาลไทยยังได้กำหนดให้วันที่ ๒ เมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็น 'วันอนุรักษ์มรดกไทย' อีกด้วย

The Royal Cultural Ambassador

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn is a keen supporter of Thai culture, which is key to Thai identity. She is interested in the preservation of archeological objects, historical sites, artifacts, traditional arts & crafts, literature, music, and Thai classical dance. She often discusses the importance of culture and encourages people to value it. When people see value in culture, they will preserve it. The Royal Thai Government appointed Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn "The Royal Cultural Ambassador" in 1988 and "Outstanding Artist" on February 24th, 2003 to honor her artistic talents. Further, She is the Royal patron of national artists and a supporter of Thai art and culture. So, the Royal Thai Government, named the second of April, Her birthday, Thai Cultural Preservation Day in Her honor.

แม่กองบูรณปฏิสังขรณ์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีความสนพระราชหฤทัยในงานอนุรักษ์สถาปัตยกรรมไทยอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ กอปรกับพระวิริยะอุตสาหะ พระราชดำริ พระราชวินิจฉัย และพระปรีชาญาณในการบริหารจัดการและประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ดังที่สมเด็จพระบรมชนกนาถไว้วางพระราชหฤทัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงดำรงตำแหน่ง ‘แม่กอง’ ในการดำเนินการสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานที่สำคัญของชาติ อาทิ

Leader of Conservation and Restoration of Archaeological Sites

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn is especially interested in preserving Thai heritage and Thai architecture. She made tremendous effort to brainstorm with experts, and communicate with cultural management organizations to restore historical sites. King Rama XI trusted Her and appointed Her the Leader of the Conservation and Restoration of Archaeological Sites. She has been involved in many conservation and restoration projects throughout Thailand.

๑. โครงการอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.๒)

โครงการอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตั้งอยู่ที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นสถานที่พระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) เริ่มดำเนินโครงการเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน และเพื่อเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ ๒ ประกอบด้วย อาคารทรงไทย หมู่ใหญ่จัดเป็นพิพิธภัณฑ์พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย หอสมุด 'เรือนกัทัยสวรรค์' เรือนไทยเครื่องสับ ๔ หลัง และโรงละครกลางแจ้ง 'กฤษฎาภรณ์ฤทธิ์' เป็นตัวอย่างของสถาปัตยกรรมที่พักอาศัย ซึ่งได้ปรับประยุกต์ให้เป็นพิพิธภัณฑ์วิถีชีวิตไทยสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมได้ ตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นต้นมา

1. King Rama II Memorial Park

King Rama II Memorial Park is in the Amphawa District of Samutsongkhram Province, where King Rama II was born. King Rama II Memorial Park was built in 1977 to honor King Rama II Phra Phutthaloetla Naphalai. It is learning center for Thai art & culture and a park for the people of Amphawa to enjoy. King Rama II Memorial Park consists of a Thai-style main building, the Ruethai San library, 4 prefabricated Thai-style houses, and the Kritsada Ronnarit outdoor theater. The main building is a museum, which hosts exhibits about King Rama II's life. The 4 prefabricated Thai-style houses have exhibits displaying the way of life of the people in the early Rattanakisin period. King Rama II Memorial Park has been open to public since March 9th, 1985.

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๓๘ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ดำเนินการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดอัมพวันเจติยาราม โดยให้เขียนจิตรกรรมตามแบบแผนจิตรกรรมไทยประเพณีแบบรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเขียนเรื่องพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ภาพกรุงรัตนโกสินทร์สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย วรรณคดีสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ภาพไม้ดัด และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินการก่อสร้าง 'เรือนอาวุธสร้าง' เป็นเรือนทรงไทยคอนกรีตหมู่ ๙ หลัง ตั้งอยู่ถัดมาทางด้านแม่น้ำแม่กลอง

In 1995, Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn wanted to honor King Rama II in a new way. She had artists paint the walls of Wat Amphawan Chetiaram ordination hall which is located in the Amphawa District of Samutsongkhram Province. The artists replicated the traditional Thai art of the early Rattanakosin period. The mural paintings depicted scenes from the life of King Rama II, the people's way of life in the early

Rattanakosin period, and literature from the reign of King Rama II. Bonsai trees were also drawn as decorations around the mural paintings. Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn also had nine Awut Sang concrete Thai style houses built along the Mae Klong River.

๒. การบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ พร้อมกับการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี นับเป็นพระอารามหลวงที่มีความสำคัญสูงสุดในทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรมของชาติ

เมื่อคราวเฉลิมฉลองกรุงรัตนโกสินทร์อายุครบ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ รัฐบาลในสมัยนั้นได้นำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการอำนวยการบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง หรือเรียกตามอย่างโบราณว่า ‘แม่กองบูรณปฏิสังขรณ์’ เพื่อเป็นการอนุรักษ์พุทธสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม และประณีตศิลป์ต่างๆ อันเป็นแบบแผนทางศิลปวิทยาของไทยชั้นสูงซึ่งตกทอดมาแต่อดีตให้ดำรงอยู่สืบไป

2. The Renovation of the Temple of the Emerald Buddha and the Grand Palace

In 1782, King Rama I Phra Phutthayotfa Chulalok Maharaj constructed the Temple of the Emerald Buddha when He made Rattanakosin Island the capital of Siam. The Temple of the Emerald Buddha is the most important Royal temple in terms of history, architecture, and art.

During the 200th Anniversary of the Rattanakosin Dynasty in 1982, the Royal Thai Government received permission from King Rama XI to appoint Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Director and Leader of the Temple of the Emerald Buddha renovation project. The project aimed to preserve Royal style Buddhist architecture, sculpture, painting, and fine arts, which have been passed down through the generations.

แนวพระราชดำริในการทรงงาน แบ่งเป็น

๑. การซ่อมบูรณะ

สำหรับอาคารที่ยังใช้ประกอบพระราชพิธี เช่น พระอุโบสถ ปราสาทพระเทพบิดร ฯลฯ ควรซ่อมให้ดูงดงาม และมีความมั่นคงถาวร ส่วนอาคารอื่นๆ ที่มีได้ใช้ประกอบพระราชพิธี ควรซ่อมให้อยู่ในลักษณะพิพิธภัณฑสถาน รักษาแบบอย่างของเก่าให้มากที่สุด

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn followed five principles in the completion of the renovation of the Temple of the Emerald Buddha.

1. Renovation

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn had the buildings involved in Royal ceremonies, such as the ordination hall and the Royal Pantheon extensively renovated. Other buildings were restored to to their original states.

ภาพถ่ายเก่าภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ที่มา : Joachim K. Bautze,
Unseen Siam Early Photography 1860-1910,
River Book, 2016. p 142.

ภาพถ่ายปัจจุบันภายใน
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

๒. เก็บรักษาของแท้

หากสิ่งใดที่มีการซ่อมโดยการเปลี่ยน
ของใหม่ ก็ให้รักษาของเก่าไว้ส่วนเล็กๆ ส่วน
ใดส่วนหนึ่ง เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบวัสดุ
ลวดลาย และสีในภายหลัง

2. Preservation

When things needed replacement,
Her Royal Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn preferred attempt to
preserve as much of the original as
possible to study the materials, patterns,
and arts of the early Rattanakosin period.

๓. เทคนิคสมัยใหม่

สนับสนุนให้นำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการอนุรักษ์ เช่น การถ่ายภาพด้วยกล้องโฟโตแกรมเพื่อเก็บข้อมูลโดยไม่กระทบกระเทือนต่อโบราณสถาน การใช้เยื่อกระดาษ (Paper Pulp) เพื่อดูดความเค็มและลดความชื้นในการบูรณะงานจิตรกรรมในพระอุโบสถ

3. Modern Techniques

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn encouraged the use of modern restoration techniques. For example, the team used UV photography to detect overpainting or previous restorations without disturbing the current site. They also used pulp to dehumidify and desalinate the paintings in the ordination hall.